

DigiTrans kortrapport

Undervisernes opplevelse av studiesituasjonen etter nedstengingen av UiB grunnet COVID-19

SLATE Research Report 2020-2

SLATE
Centre for the Science
of Learning & Technology

SLATE Research Report 2020-2

Digitrans kortrapport: Undervisernes opplevelse av studiesituasjonen etter nedstengingen av UiB grunnet COVID-19

Forfattere: Egelanddal, K., Hansen, C. S. (2020)

Prosjektleder: Barbara Wasson

© Centre for the Science of Learning & Technology (SLATE)

Kontakt informasjon:

Kjetil Egelanddal (kjetil.egelanddal@uib.no)

Centre for the Science of Learning & Technology (SLATE)

Psykologisk fakultet

Universitetet i Bergen

Postboks 7807

5020 Bergen

ISBN: 978-82-93789-06-2

Ved referering til denne rapport brukes:

Egelanddal, K., & Hansen, C. J. S. (2020). DigiTrans kortrapport: Undervisernes opplevelse av studiesituasjonen etter nedstengingen av UiB grunnet COVID-19. *SLATE Research Report 2020-2*, Bergen, Norway: Centre for the Science of Learning & Technology (SLATE). ISBN : 978-82-93789-06-2

Innledning

Universitetet i Bergen (UiB) stengte våren 2020 tilgangen til campus for undervisere og studenter for å hindre spredningen av koronaviruset på grunn av den pågående pandemisituasjonen. UiB har aldri tidligere vært i en lignende situasjon og ønsket derfor å undersøke hvilke konsekvenser dette har fått for studenter og undervisere ved UiB. UiB iverksatte derfor forskningsprosjektet *DigiTrans*¹, ledet av SLATE (Centre for the Science of Learning and Technology) for å se på hvordan endringene har påvirket undervisnings- og studiesituasjonen.

Dette er den andre kortrapporten² fra DigiTrans-prosjektet. Rapporten presenterer preliminnære funn fra en spørreundersøkelse *rettet mot undervisere ved UiB som underviste våren 2020*. Funnene gir en oversikt over undervisernes opplevelse av undervisningssituasjonen etter nedstengingen grunnet COVID 19, 12. mars 2020. Rapporten er basert på deskriptive analyser av flervalgsspørsmål. Funn fra åpne spørsmål og statistiske analyser blir presentert senere i en kommende hovedrapport.

Rapporten er delt inn tematisk under overskriftene *Informasjon og støtte, Vurdering, Digitale verktøy, Undervisningsplattformen: Mitt UiB, Nettbasert undervisning, Labarbeid, feltarbeid og profesjonspraksis, Sosial kontakt og samarbeid, Jobbe hjemmefra og opplevde utfordringer, Studiekvalitet og Diskusjon og konklusjon*.

483³ undervisere deltok i spørreundersøkelsen. Av disse var 46 % kvinner og 49 % menn (5 % unnlot å svar på dette). Undervisere fra alle universitetets fakulteter er representert (Fig 1).

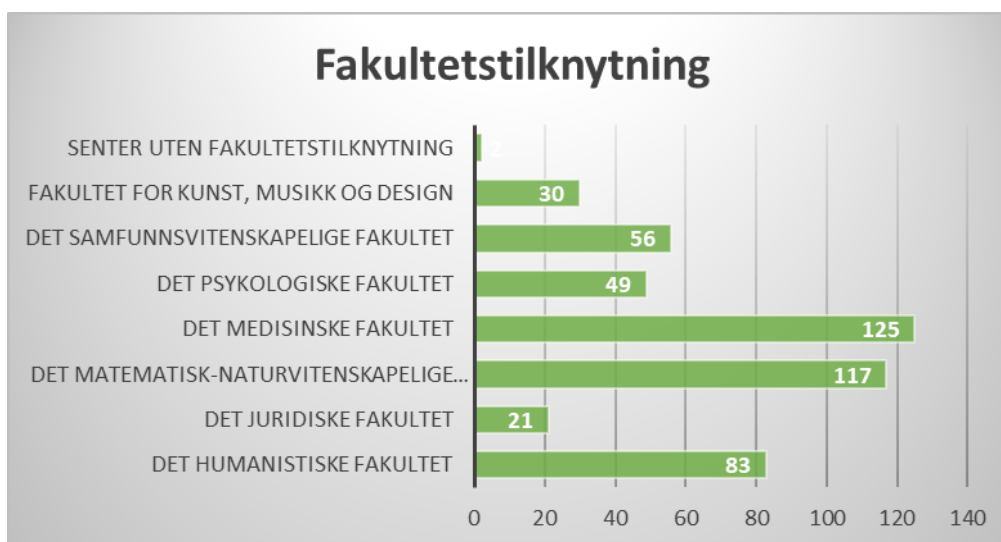

Fig 1. Ved hvilket fakultet har mesteparten av din undervisning vært våren 2020? (N: 483)

¹ <https://slate.uib.no/post/it-takes-a-community-the-digital-transformation-of-uib>

² Egelandsdal, K. & Hansen, C.J.S. (2020). DigiTrans kortrapport: Studentenes opplevelse av studiesituasjonen etter nedstengingen av UiB grunnet COVID-19. SLATE Research Report 2020-1, Bergen, Norway: Centre for the Science of Learning & Technology (SLATE). ISBN : 978-82-93789-05-5

³ Denne totalmengden ligger til grunn for alle prosentene som presenteres i rapporten. Mange av svarene er gitt på en fempunkt Likert skala. I disse tilfellene blir undervisernes svar presentert som enig eller uenige med påstanden. Middelerdien (3) «verken eller» blir ikke inkludert, for å gi en enkel framstilling. Leseren kan imidlertid tenke seg fram til denne prosenten selv, F.eks. hvis 30 % er enig i en påstand og 40 % er uenig, betyr dette at de resterende 30 % av underviserne har svart «verken eller».

Informasjon og støtte

80 % av underviserne oppgir at de har brukt UiB sin nettside *Koronavirus - informasjon for studenter og ansatte*. Den prosentvise fordelingen av hvilken informasjonsside underviserne oppgir å ha brukt vises i Fig. 2.

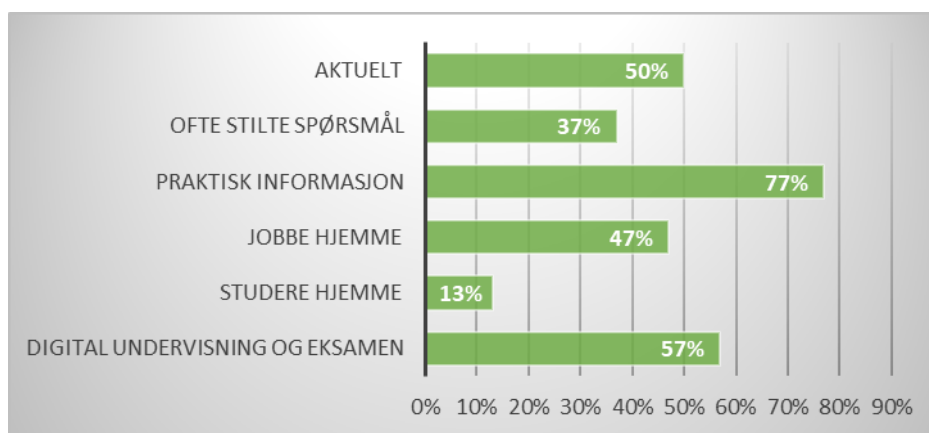

Fig. 2 Prosentvis fordeling av underviseres bruk av ulike deler av UiBs nettside *Koronavirus – informasjon til studenter og ansatte* (N: 483)

75 % av underviserne er helt eller litt enig i at UiB *har gitt tilstrekkelig informasjon om stengingen* som følge av korona-situasjonen, mens 14 % er litt eller helt uenig i dette. 59 % av underviserne opplever at *informasjonen om den digitale undervisningen fra deres studieprogram til studentene* har vært god, mens 15 % er litt eller helt uenige i dette.

73 % av underviserne er litt eller helt enig i at UiB *har gjort nødvendige digitale verktøy tilgjengelig for deres undervisning*, mens 17 % er litt eller helt uenig med dette. 64 % av underviserne er litt eller helt enige i at *UiB har tilbudt den tekniske støtten de trenger for å undervise digitalt*, mens 20 % er litt eller helt uenig med dette. 47 % av underviserne er også helt eller delvis enig i at *UiB har tilbudt den pedagogiske/didaktiske støtten de trenger for å undervise digitalt*, mens 26 % er litt eller helt uenige.

58 % av underviserne svarer at det er litt (45 %) eller helt sant (13 %) at de *har oversikt over hvilke støttefunksjoner UiB tilbyr for digital undervisning*, mens 24 % oppgir at dette er litt eller helt usant for dem. Fig 3. nedenfor viser hvilke *interne støtteressurser* undervisere oppgir å ha brukt. Av disse ser man at UiB sin nettside *Koronavirus - informasjon for studenter og ansatte* (74 %), Brukerveiledninger og oversikter over ulike programvarer på Mitt UiB (60 %), og Kollegaer med digital kompetanse (61 %) er de ressursene flest underviserne oppgir at de har benyttet seg av. I tillegg oppgir en god del av underviserne at de har tatt i bruk Webinar (35 %) og nettbaserte kurs (32 %) på Mitt UiB, og kontaktet kollegaer med pedagogisk/didaktisk kompetanse (31 %) samt UiB sin læringslabb (23 %) som ulike støtteressurser.

Når det gjelder *eksterne støtteressurser* svarer 68 % at de ikke har benyttet slike, mens 17 % oppgir å ha benyttet ulike facebook-grupper for støtte til den digitale undervisningen (Fig 4.). Noen undervisere har også benyttet andre fagspesifikke (5 %) og ikke-fagspesifikke (9%) nettressurser om digital undervisning, mens 10 % svarer at de har brukt andre digitale støtteressurser.

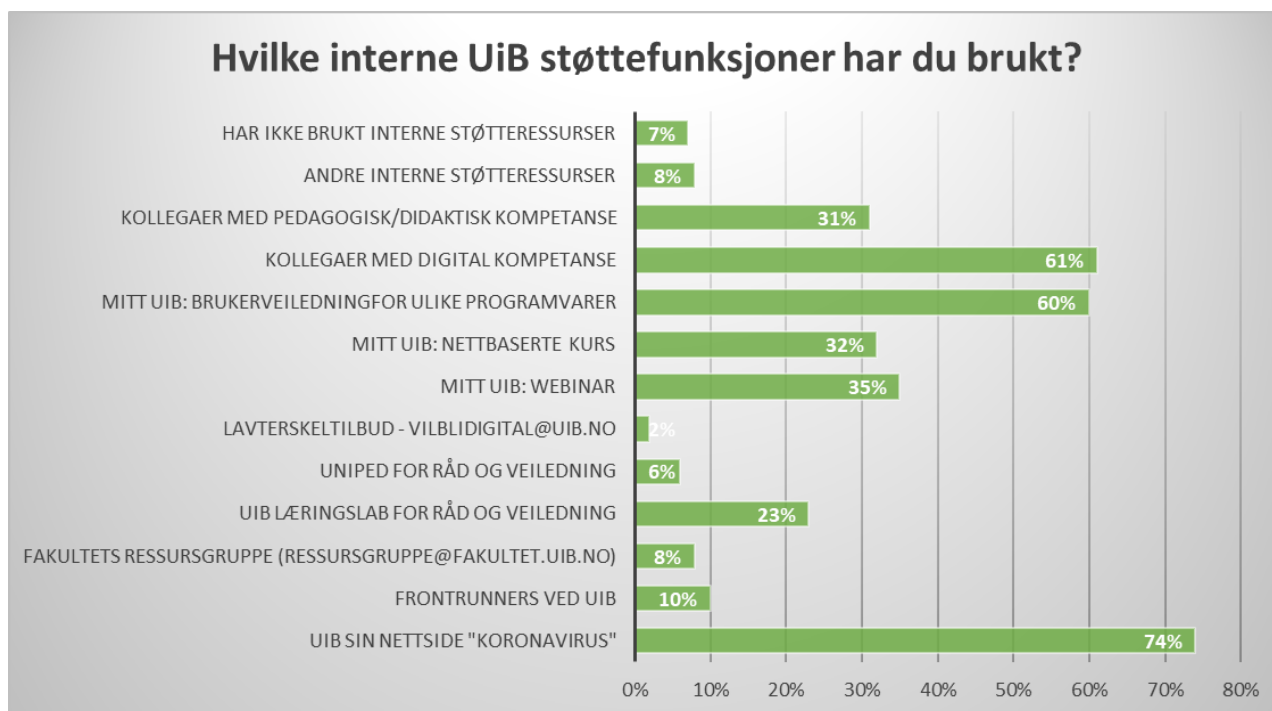

Fig 3. Oversikt over underviseres bruk av interne støtteressurser (N: 483)

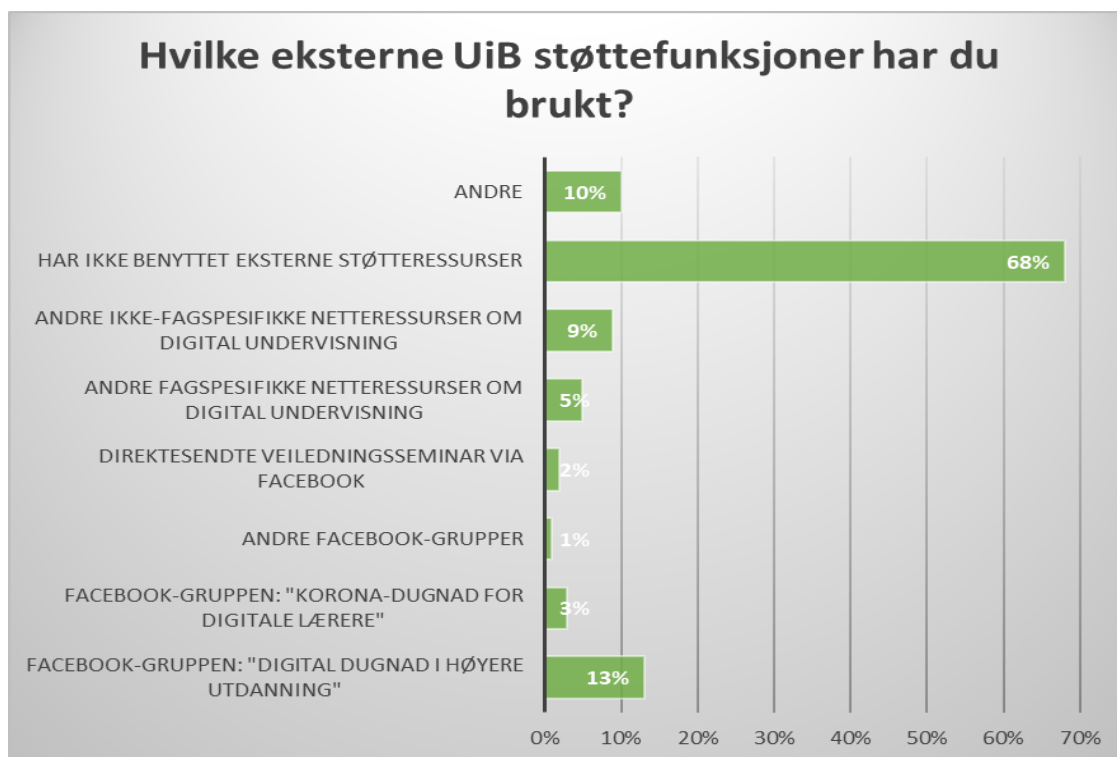

Fig 4. Oversikt over underviseres bruk av eksterne støtteressurser (N: 483)

Vurdering

67 % av underviserne oppgir at vurderingskalaen i deres emner ikke er blitt omgjort fra bokstavkarakter til bestått/ikke bestått, mens 23 % oppgir at vurderingsskalaen er blitt endret i alle emnene deres og 10 % oppgir at vurderingsskalaen er blitt endret i noen av emnene deres.

Når det gjelder *overgangen til digitale eksamener* opplever 32 % av underviserne denne overgangen som litt eller svært negativ, mens 10 % er litt eller svært positive til denne endringen. 23 % oppgir at eksamenene i deres studieprogram var opprinnelig digitale, mens 9 % svarer at deres eksamener ikke er blitt digitale.

Digitale verktøy

85 % av de underviserne svarer at de har lært å bruke flere nye digitale verktøy etter at UiB ble stengt, og 61 % svarer også at de kommer til å bruke digitale verktøy mer enn tidligere i fremtidige semester på grunn av erfaringene fra våren 2020. Fig 5. illustrerer hvilke digitale verktøy underviserne brukte før UiB stengte 12. mars, hvilke verktøy underviserne brukte for første gang etter UiB stengte og hvilke digitale verktøy underviserne synes var *mest nyttige* for deres undervisning. Her ser man at særlig mange tok i bruk Zoom (84 %) og Kaltura (39 %) for første gang etter nedstengingen, mens bruken av Mitt UiB også var svært utbredt (94 %) før nedstengingen. Av digitale verktøy underviserne synes var *mest nyttige* for deres undervisning nevnes Zoom (81 %) og Mitt UiB (72 %) av mange, mens Kaltura (21 %) og samskrivingsverktøy (19 %) også nevnes av en femtedel av underviserne.

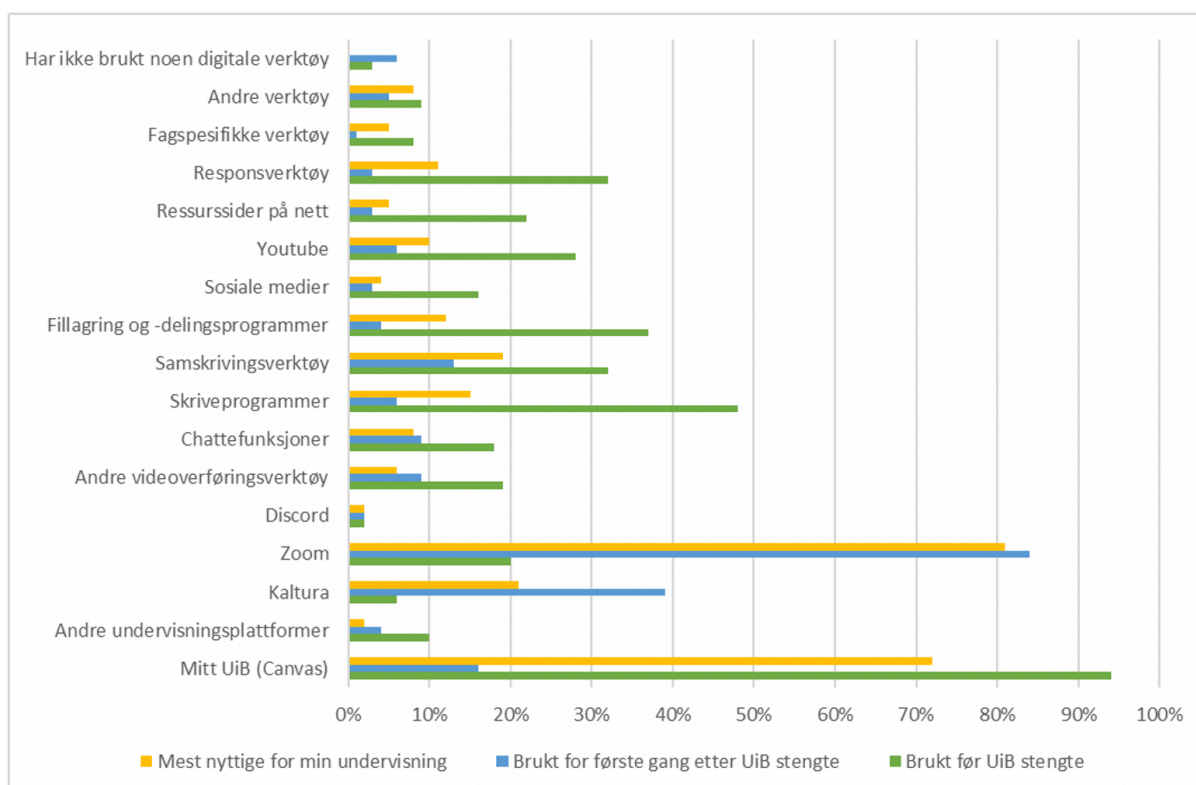

Fig 5. Oversikt over hvilke verktøy underviserne brukte før UiB stengte, for første gang etter UiB stengte og synes er mest nyttig for deres undervisning. (N: 483)

Undervisningsplattformen: Mitt UiB (Canvas)

93 % av underviserne svarer at de har brukt undervisningsplattformen *Mitt UiB* etter at UiB stengte og 75 % opplever plattformen som litt (47 %) eller svært (28 %) nyttig, mens 11 % synes den er litt eller svært unyttig.

Fig 8. viser hvilke av funksjonene i *Mitt UiB* underviserne oppgir å bruke. Vi ser her at de fleste bruker funksjonene for *kunngjøringer* og *filddeling*, mens under halvparten bruker funksjoner som *sider* og *moduler*.

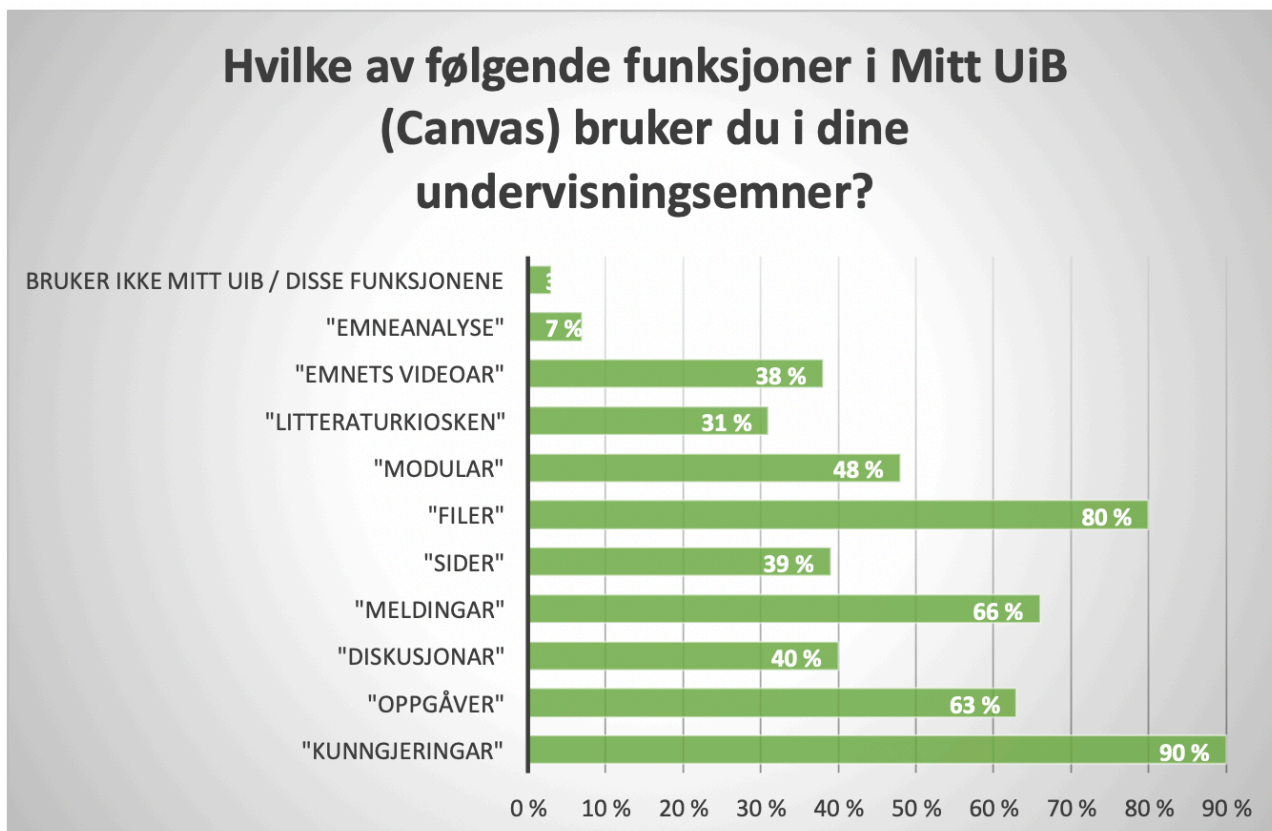

Fig 6. Oversikt over funksjoner i *Mitt UiB* underviserne bruker (N: 483)

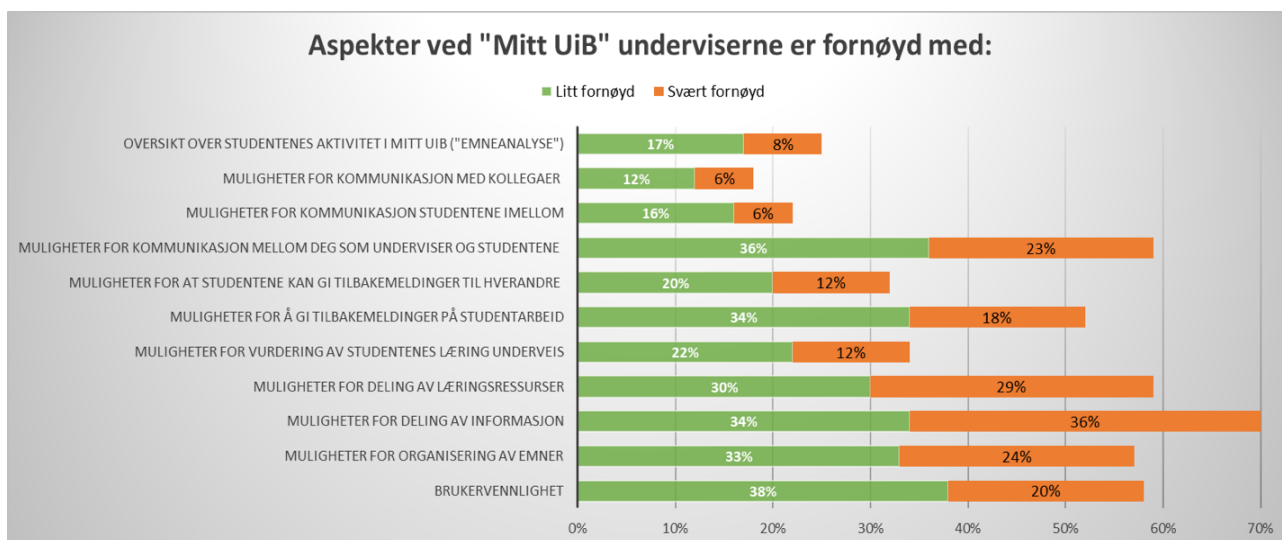

Fig. 7 Prosentvis fordeling av undervisere som er fornøyd med ulike aspekter i *Mitt UiB* (N: 483)

Nettbasert undervisning

De fleste underviserne (74 %) opplever seg selv som *kompetente nok til å delta i nettbasert undervisning* i deres emner, mens 11 % oppgir at de ikke er det. 72 % svarer også at de brukte 2 uker eller mindre til å *bli vant til den nettbaserte undervisningen*, mens 14 % svarer at de fortsatt ikke er blitt vant til det. 65 % av underviserne mener likevel at det er litt (47 %) eller helt sant (18 %) for dem at de trenger mer opplæring i hvordan de kan undervise digitalt, mens 18 % svarer at dette er litt eller helt usant for dem.

54 % av underviserne er litt eller helt enig i at *den digitale undervisningen i deres studieprogram har vært god*, mens 17 % er litt eller helt uenige i denne påstanden. Likevel er kun 26 % av underviserne litt eller helt enig i at deres *undervisningsemner egner seg til digital undervisning*, mens 50 % er litt eller helt uenige i dette.

51 % av underviserne svarer at det er litt eller helt sant for dem at de har blitt *mer bevisst på egen undervisningspraksis* på grunn av erfaringene fra våren 2020, og 66 % svarer at de *ser nye muligheter til å utvikle egen undervisningspraksis* på grunn av disse erfaringene.

42 % av underviserne oppgir at de i stor (28 %) eller svært stor (14 %) grad har *måttet endre undervisningen* sin som følge av fjernundervisningen, mens 21 % svarer at de i liten (15 %) eller ingen grad (6 %) har måttet gjøre dette. 18 % svarer at det er litt eller helt sant for dem at *digital undervisning gjør det lettere for dem å undervise*, mens 59 % svarer at dette er helt eller litt usant for dem. 74 % av underviserne svarer også at *arbeidsmengden tilknyttet undervisning har økt* etter nedstengingen, mens 8 % svarer at den ikke har økt.

11 % av underviserne synes at den nettbaserte undervisningen har bidratt til at studentene har blitt litt eller mye mer aktivt involvert i undervisningen, mens 60 % synes at studentene har blitt litt eller mye mindre involvert. Undervisningsaktivitetene som ble gjennomført etter nedstengingen er illustrert i Fig. 9. Her ser vi at over 60 % av underviserne har gitt studentene sine *innleveringsoppgaver* og/eller *gitt tilbakemelding på studentoppgaver*, 53 % har hatt *faglige diskusjoner i sanntid* med studentene sine i forelesninger, mellom 40 % og 50 % har *veiledet studentene sine*, «*live-streamet*» forelesninger og/eller laget *videopptak av forelesninger*, 34 % har gitt studentene sine *digitalt gruppearbeid*, og 23 % har latt *studentene gi tilbakemeldinger på hverandres arbeid*.

Hvilke undervisningsaktiviteter underviserne mener er best for studentenes læring vises også i Fig. 9 (underviserne kunne velge flere svaralternativer). Her ser vi at 71 % mener at *tilbakemelding på studentoppgaver fra underviserne* er best for studentenes læring, over 60 % mener at *faglige diskusjoner i sanntid* med foreleser, *innleveringsoppgaver* og/eller *veiledning med undervisere* er best for studentenes læring, 45 % mener at å *gi/få tilbakemeldinger fra medstudenter* er best for studentenes læring og 20-30 % mener at å delta i *digital gruppearbeid i regi av UiB*, *videopptak av forelesninger* og/eller «*live-stream*» av forelesninger er best for studentenes læring.

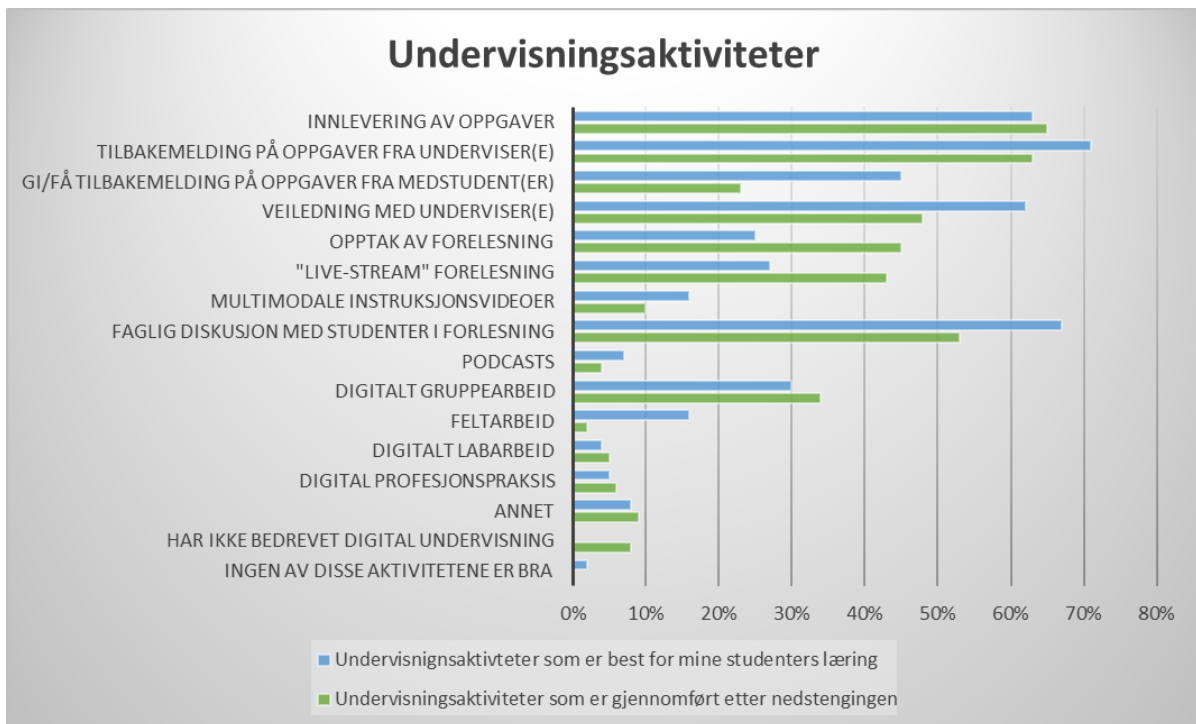

Fig. 8 Undervisningsaktiviteter som underviserne opplever som best for studentenes læring og hvilke undervisningsaktiviteter de har gjennomført etter nedstengingen, 12. mars. (N: 483)

Labarbeid, feltarbeid og profesjonspraksis

81 % av underviserne (n: 180) som oppgir å ha hatt *labarbeid* i sin undervisning er helt eller litt enig i at dette har vært vanskelig å gjennomføre, mens 5 % er litt eller helt uenig i dette. 82 % av underviserne (n: 157) som oppgir å ha hatt *feltarbeid* i sin undervisning er litt eller helt enig i at dette har vært vanskelig å gjennomføre, mens 4 % er litt eller helt uenig i dette. 80 % av underviserne (n: 193) som oppgir å ha hatt *profesjonspraksis* i sitt studium er litt eller helt enig i at dette har vært vanskelig å gjennomføre, mens 6 % er litt eller helt uenig i dette.

Sosial kontakt og samarbeid

60 % av underviserne opplever at de *sosiale restriksjonene har påvirket arbeidshverdagen deres* litt (52 %) eller svært (8 %) negativt, mens 10 % svarer at restriksjonene har vært litt (8 %) eller svært (2 %) positivt for deres arbeidshverdag.

18 % svarer at det er litt eller helt sant for dem at det er *blitt enklere å kommunisere med kollegaer om undervisning* etter at UiB ble stengt, mens 52 % svarer at dette er litt eller helt usant for dem. Bare 11 % svarer at det er litt sant (0 % svarer at det er helt sant) for dem at det er *blitt enklere å kommunisere med studentene* etter at UiB ble stengt, mens 66 % svarer at dette er litt (27 %) eller helt usant for dem (39 %).

33 % av underviserne er litt eller helt enige i at det har *blitt lagt til rette for samarbeide med mellom studenter deres* etter at UiB stengte, mens 28 % er litt eller helt uenige i dette. 44 % av underviserne er litt eller helt enige i at det har *blitt lagt til rette for veiledning av studentene* etter at UiB stengte, mens 22 % er litt eller helt uenige i dette.

Jobbe hjemmefra og opplevde utfordringer

79 % av underviserne svarer at de har *utstyr og internettilgang til å undervise hjemmefra*, mens 21 % svarer at de ikke har det. 45 % av underviserne synes det er litt (26 %) eller helt sant (19 %) for dem at de har blitt pålagt *for mye ansvar for omlegging av undervisningsemnene* etter at UiB ble stengt, mens 22 % synes dette er litt (15 %) eller helt (7 %) usant for dem. 18 % av underviserne svarer at de har hatt bekymringer knyttet til personvern med den nettbaserte undervisningen både for seg selv og studentene, mens 5 % kun har hatt bekymringer for studentenes personvern og 4 % kun har hatt bekymringer knyttet til eget personvern.

Fig. 10 viser hvordan underviserne opplevde det å jobbe hjemmefra. I sum ser man at 32 % av underviserne synes det har vært vanskelig å jobbe hjemmefra, mens 62 % synes det går har gått greit.

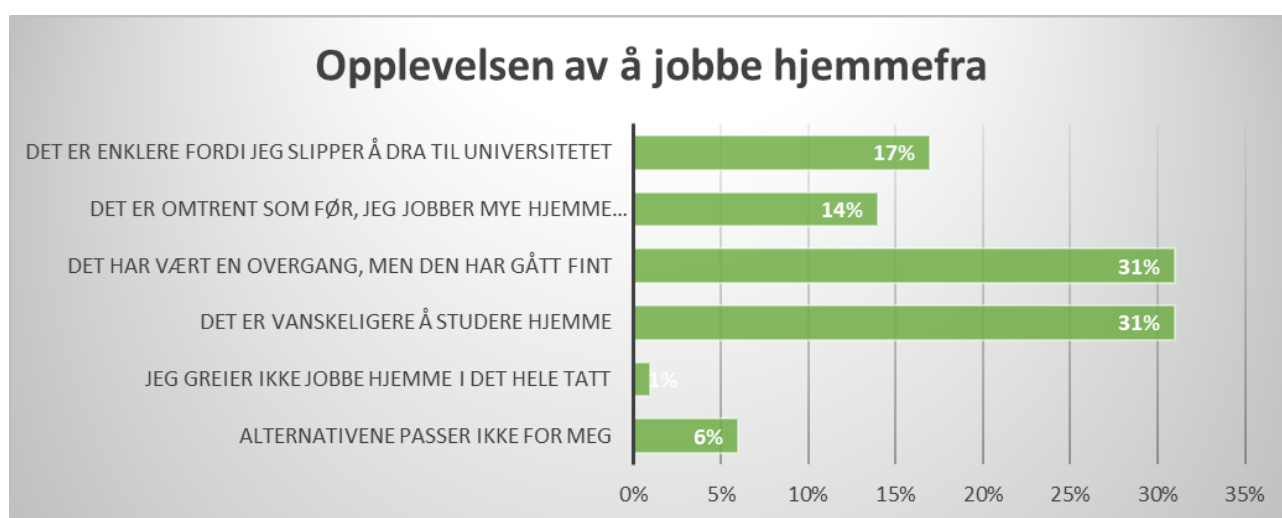

Fig 10. Opplevelsen av å jobbe hjemmefra

Fig 11. illustrerer *hvilke utfordringer* underviserne opplevde ved å jobbe hjemmefra etter at UiB stengte. Her ser vi at rundt halvparten av underviserne opplever *mangel på kontakt med studentene*, *mangel på kontakt med kollegaer* og *uklare grenser mellom arbeidstid og fritid som en utfordring*. Andre utfordringer som er hyppig rapportert er *mangel på god fysisk arbeidsplass hjemme* (32 %), *utfordringer knyttet til omsorg av barn pga. stengt barnehage/skole* (24 %), *stress relatert til omstrukturering av emner* (22 %), *mangel på teknisk utstyr* (18 %) og *vanskeligheter med å strukturere en digital arbeidshverdag* (16 %). Andre utfordringer som nevnes av en tiendedel av underviserne er *dårlig nettforbindelse* (12 %), *helse som har blitt forverret etter nedstengingen* (9 %), *ensomhet* (9%), *engstelse relatert til digital undervisning* (8 %), *manglende teknisk kompetanse* (7 %).

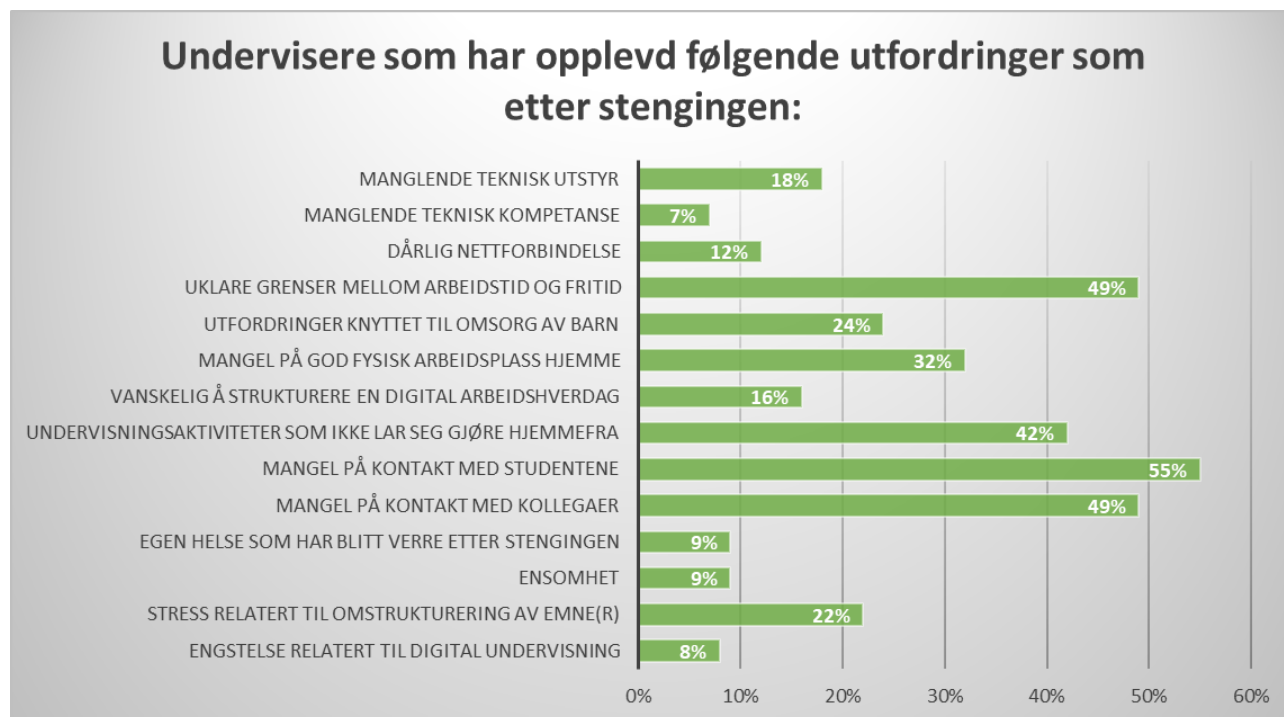

Fig. 11 Prosentvis fordeling av undervisere som har opplevd følgende utfordringer ved å jobbe hjemmefra etter UiB stengte (N: 483)

Studiekvalitet

62 % av undviserne synes *UiB totalt sett har greid å tilrettelegge* ganske (53 %) eller svært (9 %) bra for digital undervisning etter stengingen, mens 13 % synes tilretteleggingen har vært ganske (10 %) eller svært (3 %) dårlig. 61 % av undviserne synes også at *deres undervisningsprogram totalt sett har greid å tilrettelegge* ganske (52 %) eller svært (9 %) bra for digital undervisning etter stengingen, mens 13 % synes tilretteleggingen har vært ganske (9 %) eller svært (4 %) dårlig.

54 % av undviserne svarer at det er litt (37 %) eller helt sant (17 %) for dem at *undervisningstilbudet i deres emner fortsatt er godt* etter at UiB ble stengt, mens 20 % svarer at denne påstanden er litt (14 %) eller helt (6 %) usann for dem. 66 % er litt (33 %) eller helt (33 %) enig i at arbeidsoppgavene som deres studenter har fått etter stengingen har vært relevant, mens 10 % er litt (7 %) eller helt (3 %) uenig i dette.

Diskusjon og konklusjon

Resultatet fra undersøkelsen viser at undviserne har opplevd flere utfordringer knyttet til undervisning etter nedstengingen. Hele tre fjerdedeler av undviserne opplever at arbeidsmengden deres har økt som følge av overgangen til nettbasert undervisning og 42 % av undviserne oppgir at de i stor grad har *endret undervisningen* som følge av fjernundervisningen. Dette kan ses i sammenheng med at 45 % opplever at de har blitt pålagt for mye ansvar for omleggingen til digital undervisning og at kun 18 % svarer at digital undervisning gjør det lettere for dem å undervise. Dette er trolig også blitt forsterket av at nedstengingen kom brått på undviserne der mange undervisningsplaner måtte revideres og endringer måtte gjøres nærmest over natten når det gjelder undervisning, kommunikasjon og vurdering.

Andre nevnte utfordringer er mangel på kontakt med studentene (55 %) og kollegaer (49 %), uklare grenser mellom arbeidstid og fritid (49 %), og undervisningsaktiviteter som ikke lar seg gjør hjemmefra (42 %). Det siste punktet gjenspeiles i at kun 26 % av underviserne mener at deres undervisningsemner egner seg til digital undervisning. Vi ser også de fleste av underviserne (80 %) som underviser i programmer som nytter labarbeid, profesjonspraksis eller feltarbeid rapporterer om utfordringer knyttet til dette.

Når det gjelder underviserens tidligere erfaringer med digitale verktøy ser vi at de fleste underviserne (94 %) brukte undervisningsplattformen *Mitt UiB* (Canvas) også før nedstengingen. Mange undervisere (30-50 %) svarer også at de har brukt samskrivingsverktøy, fillagrings- og fildelingsprogrammer, responsverktøy og/eller Youtube i undervisningen. Rundt 40 % har også tidligere erfaring med en eller annen form for videooverføringsverktøy (Zoom eller andre verktøy) i undervisningen. Disse erfaringene viser at mange undervisere allerede har relevante erfaringer med digital undervisning. Hele tre fjerdedeler opplever også seg selv som *kompetente nok til å bedrive nettbasert undervisning* i deres emner, og omtrent samme antall oppgir at de brukte 2 uker eller mindre til å *bli vant til den nettbaserte undervisningen*.

Dette betyr ikke at underviserne ikke har opplever et behov for å heve egen kompetanse. Hele 65 % oppgir at de trenger mer opplæring i hvordan de kan undervise digitalt, mens kun 18 % svarer at de ikke trenger det. Dette tyder på at selv om mange undervisere opplever at de behersker nettbasert undervisning, opplever de likevel et behov for å videreutvikle egen digital undervisningskompetanse. Vi ser også at en del undervisere *har* benyttet seg av interne støtteressurser som brukerveiledninger (60 %), nettbaserte webinar (35 %) og kurs (32 %) på *Mitt UiB*, kollegaer med digital (61 %) og/eller pedagogisk/didaktisk (31 %) kompetanse, og UiBs læringslabb (23 %). Det er særlig verdt å merke seg at terskelen for å spørre kollegaer med digital/pedagogisk kompetanse om hjelp virker å være lavere enn å oppsøke andre støttetilbud.

Undersøkelsen viser også at det er en gruppe undervisere som trolig har hatt, og fortsatt har, behov for ekstra støtte i digitaliseringen av egen undervisning. 11 % oppgir at de ikke føler seg kompetente nok til å bedrive nettbasert undervisning i deres emner, og 8 % rapporterer om engstelse relatert til digital undervisning. Selv om disse underviserne er i mindretall, er det nærliggende å tenke at nedstengingen har vært ekstra vanskelig for dem.

Når det gjelder *digitale verktøy* som er tatt i bruk *etter nedstengingen for første gang* ser vi svært mange (84 %) undervisere har tatt i bruk *Zoom* for første gang, og en god del (39 %) har også tatt i bruk *Kaltura*. På spørsmål om hvilke digitale verktøy som har vært *mest nyttige for deres undervisning* svarer også fleste *Zoom* og *Mitt UiB* (Canvas). Dette kan sees i sammenheng med hvilke *undervisningsaktiviteter* flest undervisere rapporterer om. Over 60 % har gitt studentene innleveringsoppgaver og tilbakemelding på oppgaver etter nedstengingen, og over 40 % har «live-streamet» forelesninger og/eller brukt opptak av forelesninger. Over 50 % svarer at de har hatt faglige diskusjoner i forelesninger, mens over 30 % har bedrevet digitalt gruppearbeid. Det er derfor nærliggende å tenke at det primært er *Zoom*⁴ og *Mitt UiB* som har muliggjort disse undervisningsformene, der *Zoom* har blitt brukt til digitalisering av forelesninger, forelesningsdiskusjoner og

⁴ Noen har også brukt *Kaltura* og andre verktøy for opptak og videooverføring

gruppearbeid, mens *Mitt UiB* har blitt brukt til kommunikasjon, og innlevering av og tilbakemeldinger på oppgaver.

Her kan man innvende at mye av undervisningen som har foregått etter nedstengingen virker å være en digitalisering av en ellers tradisjonell måte å undervise på med forelesninger, gruppearbeid og oppgaveinnlevering. Dette er nok riktig, og noe annet er heller ikke å forvente når underviserne ble bedt om å digitalisere undervisningen sin på kort varsel. Det er likevel grunn til å tro at mange undervisere har gjort nye undervisningserfaringer våren 2020, tatt i betraktning at over 40 % oppgir at de i stor grad har *endret undervisningen* som følge av fjernundervisningen. Halvparten av underviserne svarer at de har blitt mer bevisst på egen undervisningspraksis på grunn av erfaringene fra våren 2020 og 66 % ser nye muligheter til å utvikle egen undervisningspraksis. 85 % av underviserne svarer at de har lært å bruke flere nye digitale verktøy etter at UiB ble stengt, og 61 % svarer også at de kommer til å bruke digitale verktøy mer enn tidligere i fremtidige semester på grunn av erfaringene fra våren 2020. Det er derfor mulig at det som i utgangspunktet har vært en krevende situasjon for både undervisere og studenter *kan* ha en gunstig innvirkning på framtidig undervisning der flere undervisere blir mer bevisst på egen undervisningspraksis og vil forsøke å videreutvikle undervisningen sin og ta i bruk nye digitale verktøy. Dette vil bli fulgt opp i en oppfølgingsundersøkelse.